

Ustiak N.V. Professor M. V. Vinokurov about the railways' wagon park development of national railways

The article is devoted to the vision by professor M. V. Vinokurov the process on development of the railways wagon park in the Russian empire and soviet time (up to 1960). All aspects of constructing freight wagons and passenger carriages are shown chronologically. M. V. Vinokurov defined directions in the development of carriages constructions. Further development and improvement of railway transport included foremost radical reconstruction of traction - replacement of locomotives by electric locomotives and diesel engines. On this basis the rearmament of all railway transport industries was carried out, including wagon and carriage facilities.

Keywords: railway transport, carriage, science, technique, rolling stock.

УДК 625.1 (092)

Фесовець О.Р.

**НАУКОВА ШКОЛА ПРОФЕСОРА В. О. СОКОВИЧА (1874 – 1953) –
ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ, ФОРМУВАННЯ, РОЗВИТОК,
СЬОГОДЕННЯ**

У статті дано огляд діяльності першого декана експлуатаційного факультету Московського інституту інженерів залізничного транспорту В.О. Соковича, як засновника вітчизняної наукової школи «Організація залізничних перевезень». Проаналізовано засадничі для нової наукової дисципліни публікації професора, висвітлено теоретичні напрями пошуків його видатних учнів та показано сучасний стан вищезгаданої наукової школи.

Ключові слова: наукова школа, наука з організації залізничних перевезень, експлуатація залізничного транспорту, учні-послідовники.

За визначенням – «Наукова школа – це форма організації колективної наукової праці співробітників науково-дослідних інститутів, вищих навчальних закладів, наукових центрів тощо, під керівництвом лідера школи, як правило, відомого вченого. Характеризується єдиною дослідною програмою, спільністю наукових поглядів і стилю наукової діяльності в конкретній галузі. Лідер є автором програмної концепції – основи для вирішення наукових задач» [1].

Володимир Олександрович Сокович – видатний науковець-залізничник, який створив нині достатньо розгалужену наукову школу з організації перевезень на залізничному транспорті. Діяльність професора мало висвітлена як у вітчизняних наукових джерелах так і у джерелах російського походження, хоча основна наукова діяльність його відбувалась у стінах Московського інституту інженерів залізничного транспорту протягом останніх 30 років його життя. Проте виріс В.О. Сокович та цілком сформувався як видатний залізничник-практик на теренах рідної йому України. Отже, необхідно зазначити, що із публікацій останнього десятиліття (крім публікацій автора даної статті) діяльність науковця була висвітлена тільки у монографії професора Державного університету інфраструктури та технологій (Київ) О.Г. Стрелка [2] та епізодично згадана у статті ректора Російського університету транспорту (Москва) Б.О. Льовіна [3, С. 10].

Першу половину свого трудового життєвого шляху він присвятив практичній роботі на залізницях Російської імперії та щойно створеної радянської держави.

Але вже у відносно молоді роки, у 1908 р., працюючи першим заступником начальника служби руху, тоді столичної Миколаївської залізниці, він почав викладати у Вищих комерційних курсах М.В. Победінського. Це був перший приватний навчальний заклад у Російській імперії, який у 1906 р. набув статусу початкової вищої школи, та надавав у тому числі і залізничну комерційно-технічну освіту [4, С. 337]. Залізниця була зацікавлена у підготовці середньої ланки технічно-експлуатаційного персоналу і В.О. Сокович з ентузіазмом долучився до цієї корисної справи. А почавши тоді поєднання практичної та науково-освітньої діяльності, Володимир Олександрович проніс його через усе своє життя.

У тому ж таки 1908 р. В.О. Сокович видає свою першу книгу, точніше підручник: «Катехизис по технической части службы движения» [5]. І саме ця праця стала базисом для початку його педагогічної діяльності у вищезгаданому навчальному закладі. Більше ніж через сорок років після публікації про цю працю згадав у своїй статті член-кореспондент Академії наук СРСР, професор В.В. Звонков, написавши так: «Ця робота стала настільною книгою для руховиків» [6, С. 64].

Навчання на Вищих курсах продовжувалось протягом 2-х років. Тут готували фахівців служби руху, посада яких не вимагала звання інженера шляхів сполучень (друга категорія посад Управління казенних залізниць), а саме: начальників станцій 4 – 6 розрядів та їх помічників, нарядчиків кондукторських бригад, начальників роз'їздів, завідувачів постами та платформами, запасних агентів, завідуючих товарними конторами та їх помічників й інших фахівців. Можна сказати, що Сокович, як 1-й заступник начальника служби руху Миколаївської залізниці, сам готував кадрове забезпечення для свого підрозділу.

На той час наука з організації перевезень була у початковій стадії розвитку, хоча вийшли вже окремі праці видатних інженерів-залізничників, які зробили значний внесок у розбудову даної науки. Це такі визначні постаті, як Я.М. Гордеєнко, М.С. Філоненко, М.Й. Кульжинський, Ф.А. Галицинський, А.Ф. Лубенський, С.Д. Корейша, О.М. Фролов. Але поки це були поодинокі, несистемні спроби, які були присвячені локальним питанням. А саме, Володимир Олександрович Сокович поставив собі за ціль створити окрему загально-структуровану залізничну експлуатаційну науку. Ось як він сам описує шлях до цієї мети у передмові до своєї другої книги «Вагонное и паровозное хозяйство», яка вийшла із друку тільки 1923 р.: «Починаючи з 1908 р., мені довелось читати лекції з експлуатації залізниць та вагонного господарства у різних спеціальних навчальних закладах: на залізничному відділенні при рахункових та вищих комерційних курсах М.В. Победінського (в Петрограді), потім на залізничних курсах Катерининської залізниці, у народному університеті в Армавірі, у Політехнікумі в Ростові-на-Дону та ін. Щоразу на початку іспитів та здачі заліків доводилось стикатися із труднощами, що долали слухачі, відшуковуючи будь-які джерела у доповнення до своїх нотатків. Дійсно, в російській технічній літературі є багато цінних праць, що належать перу деяких інженерів та інших залізничних діячів, але всі вони торкаються окремих експлуатаційних питань, та не дають, звичайно, систематичного викладу групи питань. Тому мною давно було задумано

скласти та видати такий посібник. Події останніх років не надали мені можливості здійснити вчасно свою мрію, але у 1919 – 1920 рр., коли я був запрошений читати курс «Експлуатація залізниць» в Кубанському політехнічному інституті, я знову спробував це зробити. Там мені вдалось закінчити цей курс у рукописному вигляді, як перше наближення, але видати не вдалось; нині з великими труднощами це вдалось здійснити» [7, С. 3].

І саме ця визначна праця стала основою для створення у 1924 р. першого у країні експлуатаційного факультету залізничного вищого навчального закладу – Московського інституту інженерів транспорту (далі – МІІТ). В.О. Сокович став першим деканом цього факультету, а також очолив новостворену кафедру «Організація перевезень залізничним транспортом» (крім цієї кафедри на факультеті було створено ще дві кафедри «Залізничні стації та вузли» – очолив В.М. Образцов та «Теорія експлуатації залізниць» – очолив І.І. Васильєв). І саме на базі кафедри «Організація залізничних перевезень» було розпочато створення відповідної наукової школи. У 1926 р. виходить наукова монографія В.О. Соковича, присвячена організації залізничних перевезень. Наведемо слова з рецензії на цю книгу: «Лише окремі роботи являють собою науковий розвиток нових положень, нових принципів, які визначають нові віхи до подальшого розвитку теорії та практики експлуатації, і все більше і більше наближають цю сферу знань до ступеня окремої наукової дисципліни. До таких праць треба віднести, безумовно, роботу проф. В.О. Соковича «Організація залізничних перевезень» – це не тільки курс, читаний на експлуатаційному факультеті МІІТа, що викладає коло знань вже відомих готовим інженерам-експлуатаційникам. Це – ціла низка нових оригінальних наукових висвітлень багатьох експлуатаційних питань, познайомитися з якими становить інтерес для найбільших досвідчених фахівців з експлуатації. Це одна з тих робіт, яка своїм змістом доводить, що експлуатація вже дуже близька до окремої наукової дисципліни, що вже стала такою дисципліною» [8, С. 77].

Отже, початком існування наукової школи професора В.О. Соковича з організації перевезень залізничним транспортом можна вважати жовтень 1924 р. – час заснування кафедри МІІТу «Організація перевезень залізничним транспортом». З перших кроків діяльності нового наукового напрямку у професора з'явилися послідовники, це можна зрозуміти з окремих його рецензій на публікації фахівців-експлуатаційників та те, що цілий ряд таких публікацій вийшов під його редакцією, наприклад, робота О.І. Колешка «Практичне керівництво по комерційній експлуатації залізниць» [9], а також підручник для залізничних технікумів, профшкол та курсів С.Є. Серебрінського «Експлуатація рухомого складу залізниць. Керівництво для технічних агентів служби експлуатації» у передмові до якого В.О. Сокович зазначив: «Залізнична маса має потребу в керівництвах, у яких в популярній та стислій формі викладались б найголовніші основи експлуатації залізниць у широкому розумінні цього слова» [10, 3 с.].

У кінці 20-х рр. ХХ ст. по всій території Радянського Союзу розпочалась організація нових залізничних вишів. В.О. Сокович був безпосередньо залучений

до цього процесу. Достеменно відомо, що він формував експлуатаційні факультети у Закавказькому (Тифліському, Тбіліському) інституті інженерів залізничного транспорту та у Військово-транспортній академії робітничо-селянської Червоної Армії (далі – ВТА РСЧА), що була заснована у Москві, а потім передислокована до Ленінграда. І звичайно у цих ВНЗ сформувались групи науковців – учнів та послідовників Володимира Олександровича. Особливо це стосується ВТА РСЧА, адже саме тут сформувалось відгалуження від основної наукової школи В.О. Соковича – організація військових перевезень залізничним транспортом, що згодом стала окремою науковою дисципліною. У фундаментальній праці групи авторів під керівництвом професора Соковича – двотомнику «Організація руху на залізничному транспорті», що вийшов на початку 1941 р., цілі глави були присвячені військовим сполученням, а саме: «Методи підрахунку вагонних парків для військових перевезень», «Планування вантажних військових перевезень», «Залізничні перевезення в особливих умовах», «Роль станції в процесі військових перевезень», «Робота станцій щодо забезпечення військових перевезень», «Робота станцій в умовах протиповітряної оборони», «Робота станцій в умовах руйнування обладнання та порушення руху поїздів» [11].

Узагалі, низка відгалужень від наукової школи з організації залізничних перевезень, стали окремими теоретичними напрямками досліджень. Наприклад, учень В.О. Соковича, професор, доктор технічних наук, багаторічний ректор МІІТу Федір Петрович Кочнев, який всі роки керівництва інститутом тримав портрет свого вчителя на почесному місці службового кабінету [12, С. 352], створив наукову школу залізничних пасажирських перевезень та підготував як науковий керівник більше тридцяти кандидатів та докторів наук.

Інший послідовник Соковича, член-кореспондент АН СРСР, професор Петров Олександр Петрович, сформулював і обґрунтував концепцію автоматизованої системи управління залізничним транспортом (АСУ ЗТ), розробив цільову програму щодо її реалізації, за що був удостоєний Державної премії СРСР та нагороджений званням Героя Соціалістичної Праці [13]. Дана наукова концепція сформувала цілу залізничну галузь щодо автоматизації управління залізничними перевезеннями як в Радянському Союзі, так і в країнах пострадянського простору. В незалежній Україні функціонують сучасні залізничні автоматизовані системи управління перевезеннями, що мають назви – АСК ВП УЗ – Є (Єдина автоматизована система керування вантажними перевезеннями Укрзалізниці) та АСК ПП УЗ (Автоматизована система керування пасажирськими перевезеннями Укрзалізниці).

Теоретичні напрями досліджень у галузі комерційної складової організації залізничних перевезень, також мають своє коріння у першій науковій школі з організації перевезень професора Соковича. Саме з дорожньої служби руху колись була виокремлена комерційна служба, а її функції та цілі були сформульовані Володимиром Олександровичем у далекому 1916 р. у статті «Наше залізничне господарство» [14, С. 7-8]. В останні роки дуже актуальною стала тема наукової логістики у забезпеченні раціонального транспортування вантажів.

Але основи функціонування цієї науки на залізничному транспорті теж були закладені у першій половині ХХ ст. Володимиром Олександровичем Соковичем, його колегами та учнями.

Різноманіття теоретичних досліджень щодо розвитку науки з організації перевезень відображають теми докторських і кандидатських дисертацій, що захистили докторанти та аспіранти під безпосереднім науковим керівництвом В.О. Соковича, наведемо деякі з них :

«Методи прискорення доставки вантажу»(дисертація кандидата технічних наук І.З. Романова, рік захисту – 1945);

«Наукові основи організації пасажирського руху на залізницях СРСР» (дисертація доктора технічних наук Ф.П. Кочнева, рік захисту – 1946);

«Методи диспетчерського регулювання» (дисертація кандидата технічних наук І.Б. Сотникова, рік захисту – 1946);

«Основні принципи організації маневрової роботи, її обліку і методів оцінки» (дисертація кандидат технічних наук М.Є. Сіяниці, рік захисту – 1949);

«Основи аналізу обігу вагона (із застосуванням номографії)» (дисертація кандидата технічних наук Б.А. Гершковича, рік захисту – 1949);

«Принципи організації місцевої роботи на одноколійних залізницях при зростанні вантажообігу» (дисертація кандидата технічних наук М.П. Сімеонова, рік захисту – 1949).

«Нормування маневрової роботи, як фактор, що впливає на якість маневрової роботи та експлуатаційні витрати» (дисертація кандидата технічних наук А.І. Картамишева, рік захисту – 1949);

«Щодо основних неточностей у розрахунку та обліку обігу вагона» (дисертація кандидата технічних наук Ш.І. Кавтіашвілі, рік захисту – 1950);

«Народногосподарське значення прискорення перевезень пасажирів та шляхи його здійснення» (дисертація кандидата технічних наук П.О. Хлопова, рік захисту – 1952).

Можна бути впевненим, аспірантів і докторантів у професора В.О. Соковича було значно більше, наведені теми дисертацій це тільки ті роботи, що були відшукані в електронних базах даних науково-технічної бібліотеки Російського університету транспорту (колишній МІТ, МДУШС).

У статті ректора Російського університету транспорту Бориса Льовіна «Наукові школи Московського державного університету шляхів сполучень: історія і сучасність» зазначено, що науковими дослідженнями з організації залізничних перевезень у даному ВНЗ займається наукова школа академіка В.М. Образцова «Проектування, технологія функціонування і оптимізації роботи транспортних систем» та надано перелік напрямів наукових досліджень: організація пасажирських перевезень і проектування пасажирських пристроїв; оптимізація розвитку пропускнуої спроможності залізниць; оптимальні параметри технології та технічного оснащення роботи сортувальних станцій; теорія організації вагонопотоків та маршрутизація перевезень [15, С. 8-10]. При всій повазі до великого ученого-залізничника Володимира Миколайовича Образцова, має-

мо зауважити, що з чотирьох перелічених наукових тем тільки одна відповідає теоретичним пошукам вченого. Всім відомо, що В.М. Образцов все своє творче життя розробляв наукові проблеми проектування і технологічних процесів роботи залізничних станцій та вузлів, досягши у цьому видатних здобутків. Інші три напрями належать до наукової діяльності професора В.О. Соковича – багаторічного соратника і колеги Образцова по МІТТ (один час Сокович навіть був керівником Образцова, як декан експлуатаційного факультета МІТТ, де майбутній академік завідував кафедрою «Залізничні станції та вузли»). З чого можна зробити висновок, що вищезгадану наукову школу логічніше було називати «Науковою школою Образцова – Соковича», або виділити окрему наукову школу, давши їй ім'я професора В.О. Соковича. Незрозуміло чому російські офіційні посадові особи, сучасні вчені-залізничники, дослідники замовчують величезний внесок Володимира Олександровича у залізничну науку, можливо через підозру вченого у симпатії до українських націоналістів, оскільки рідний брат вченого – Євген Сокович, був міністром (залізничних) шляхів Української Народної Республіки [16].

Звичайно, варто згадати процеси, що відбувались того часу у Петроградському (з 1924 року – Ленінградському) інституті інженерів шляхів сполучень, в контексті створення наукової школи з організації залізничних перевезень. Цей інститут теж був не чужим В.О. Соковичу, як його «alma mater». Так ось – у кінці 1924 р. і у ЛІІШСі на сухопутному факультеті створюється експлуатаційне відділення та кафедра «Управління експлуатаційною роботою». Очолив її видний залізничний науковець, який вже на той час створив низку визначних праць з теорії організації залізничних перевезень – Фролов Олександр Миколайович [17, с. 18-19]. У подальшому дві наукові школи московська (Соковича) та ленінградська (Фролова) розвивались поряд, тримаючи здорову наукову конкуренцію, вихідці з цих вишів створювали наукові осередки у інших нових залізничних інститутах у тому числі і в Україні.

Не можемо не зазначити і те, що в Києві підготовку інженерів залізничників було розпочато ще 1898 р., з часу відкриття Київського політехнічного інституту, на його інженерно-будівельному відділенні. У 1904 р. це відділення набуває статусу окремого факультету з чітким формулюванням завдань: «Для підготовки інженерів шляхів сполучень» [18]. А у 1906 р. створюється Київський комерційний інститут (далі – ККІ) у якому починає функціонувати Залізничний кабінет, а з 1909 р. Залізничний підвідділ. ККІ у 1920 р. перейменовують на Київський інститут народного господарства (далі – КІНГ), а Залізничний підвідділ ККІ – на «Факультет транспорту і з'язку» КІНГ. З 1922 р. цей факультет отримав назву «Факультет експлуатації шляхів сполучень». У 1926 р. було створено Комітет з організації в Києві інституту інженерів шляхів сполучення (далі – КІШС), до якого повинні були увійти «Факультет інженерів шляхів сполучення» ККІ та «Факультет експлуатації шляхів сполучення» КІНГ. Але повноцінно КІШС не запрацював. У 1930 р. було прийнято рішення про організацію Харківського інституту інженерів залізничного транспорту (далі – ХІІТ), та Дніпропетровського інституту інженерів

залізничного транспорту (далі – ДПТ). Залізничні навчальна та наукова бази КПШС були переведені у новостворені інститути [19, С. 242 – 251].

Розглядаючи сьогодення наукових шкіл з організації залізничних перевезень зведемо у таблицю та проаналізуємо склад та найменування фахових факультетів і кафедр у провідних залізничних вишах пострадянського простору, що можуть вважатися послідовниками перших вітчизняних залізничних експлуатаційних факультетів та кафедр.

ВНЗ (факультети)	Кафедри (спеціалізації)	Вчені – засновники наукових шкіл
Російський університет транспорту (Москва) –/колишній МПШС, МПТ, МДУШС/Інститут управління та інформаційних технологій	<i>Управління експлуатаційною роботою та безпекою на транспорті</i>	проф. Сокович В.О.
	<i>Комерційна експлуатація транспорту і тарифи</i>	
	<i>Логістичні транспортні системи і технології</i>	
	<i>Логістика і управління транспортними системами</i>	проф. Петров О.П. (учень Соковича В.О.)
	<i>Автоматизовані системи управління</i>	акад. Образцов В.М.
	<i>Залізничні станції та вузли</i>	
	<i>Швидкісні транспортні системи</i>	новітні наукові школи
	<i>Управління транспортним бізнесом та інтелектуальними системами</i>	
Санкт-Петербурзький державний університет шляхів сполучень /колишній ЛПЗТ, ПШС/ факультет «Управління перевезеннями і логістика»	<i>Управління експлуатаційною роботою</i>	проф. Фролов О.М.
	<i>Логістика і комерційна робота</i>	
	<i>Залізничні станції та вузли</i>	акад. Образцов В.М.
Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту/колишній ДПТ/факультет "Управління процесами перевезень"	<i>Управління експлуатаційною роботою</i>	проф. Сокович В.О. проф. Фролов О.М.
	<i>Військова підготовка спеціалістів Держспец-трансслужби – організація перевезень і управління на залізничному транспорті</i>	
	<i>Станції та вузли</i>	акад. Образцов В.М.

Український державний університет залізничного транспорту (Харків)/колишній ХІТ/факультет "Управління процесами перевезень"	Управління експлуатаційною роботою	проф. Сокович В.О. проф. Фролов О.М.
	Транспортні системи та логістика	
	Управління вантажною та комерційною роботою	
	Залізничні станції та вузли	акад. Образцов В.М.
Державний університет інфраструктури та технологій/Київський інститут залізничного транспорту факультет "Управління залізничним транспортом"	Управління процесами перевезень	проф. Сокович В.О. проф. Фролов О.М.
	Управління комерційною діяльністю залізниць	
Білоруський державний університет транспорту (Гомель) факультет "Управління процесами перевезень, військово-транспортний факультет"	Управління експлуатаційною роботою	проф. Сокович В.О. проф. Фролов О.М.
	Управління вантажною комерційною роботою	
	Військово-спеціальна підготовка - управління підрозділами транспортних йськ (організація перевезень і управління)	
	Транспортні вузли	акад. Образцов В.М.
Ташкентський інститут інженерів транспорту факультет "Організація перевезень і транспортна логістика"	Управління експлуатаційними роботами Транспортна логістика і сервіс	проф. Сокович В.О. проф. Фролов О.М.

Казахська академія транспорту і комунікацій (Алмати) факультет "Логістика і управління"	<i>Організація перевезень, руху і експлуатація транспорту</i>	проф. Сокович В.О. проф. Фролов О.М.
	<i>Логістика на транспорті</i>	
Ростовський державний університет шляхів сполучень /колишній РІЗТ / факультет "Управління процесами ереvezень"	<i>Управління експлуатаційною роботою</i>	проф. Сокович В.О. проф. Фролов О.М.
	<i>Логістика та управління транспортними системами</i>	
	<i>Станції та вантажна робота</i>	акад. Образцов В.М.

Отже, з цього короткого аналізу наявності сучасних наукових осередків, що займаються вивченням і удосконаленням теорії організації перевезень залізничним транспортом можемо зробити висновок, що наукова школа започаткована доктором технічних наук, професором Володимиром Олександровичем Соковичем плідно функціонує та розвивається у цілій низці вищих навчальних закладів країн пострадянського простору. Тому вивчення творчого доробку та життєвого шляху цього видатного вченого представляє великий інтерес для широкого кола науковців-залізничників, дослідників та фахівців – руховиків багатьох країн.

Джерела та література

1. Наукова школа. // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Наукова_школа (дата звернення: 03.01.2018).
2. Стрелко О.Г. Становлення та розвиток науки про залізничні станції та вузли: дис. ...д-ра іст. наук : 07.00.07. – Київ: Держ. економ.- технолог. ун-т транс-ту, 2015. – 383 с.
3. Левин Б.А. Четыре юбилея МИИТ. // Транспортная стратегия –XXI век. – 2016. – №33 (2). – С. 8 – 15.
4. Гусаров А. Ю. Знаменитые петербургские дома. //Адреса, история и обитатели. – Санкт-Петербург: Центрполиграф, 2016. – 384 с.
5. Сокович В.А. Катехизис по технической части службы движения. – Санкт-Петербург: Издание К.Л. Риккера, 1908. – 206 с.
6. Звонков В.В. Крупный ученый советского транспорта. //Железнодорожный транспорт. – 1949. – № 6. – С. 64-65.
7. Сокович В.А. Вагонное и паровозное хозяйство. –Москва: НКПС (Ц.Б.П.), 1923. – 222 с.
8. Организация железнодорожных перевозок. //Транспорт и хозяйство. – 1926. – № 7. – С. 77.
9. Колешко А.И. Практическое руководство по коммерческой эксплуатации железных дорог /под редакцией проф. В.А.Соковича. – Москва: Транспечать, 1927. – 800 с.

10. Серебренитский С.Е. Эксплуатация подвижного состава железных дорог / под редакцией и с предисловием проф. В.А. Соковича. – Москва: Транспечать, 1925. – 312 с.
11. Сокович В.А., Пошивайло И.Н., Гранквист В.В., Колесников Н.П. Организация движения на железнодорожном транспорте: Учебник для вузов ж. д. транспорта в 2 т. / под ред. В.А. Соковича. – Москва: Трансжелдориздат, 1941. – Т.1. – 496 с.; Т. 2. – 374 с.
12. МИИТ на рубеже веков: Сборник статей / под общей редакцией Б.А. Левина. – Москва: МИИТ, 2002. – 640 с.
13. Петров Александр Петрович (ученый). // Википедия – свободная энциклопедия: веб-сайт. URL: [https://ru.wikipedia.org/wiki/ Петров,_Александр_Петрович_\(ученый\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Петров,_Александр_Петрович_(ученый)) (дата звернення: 03.01.2018) .
14. Сокович В.А. Наше железнодорожное хозяйство. //Вестник Екатеринбургской железной дороги. – 1916. – №435/3. – С.7–8.
15. Лёвин Б. А. Научные школы Московского государственного университета путей сообщения: история и современность. // Бюллетень Объединенного Ученого Совета ОАО «РЖД». – 2015. – № 3. – С. 8–19.
16. Сокович Євген Олександрович. // Вікіпедія – вільна енциклопедія: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сокович,_Євген_Олександрович (дата звернення: 03.01.2018)
17. Кудрявцев В.А. Кузница научных кадров. // Железнодорожный транспорт. – 1995. – № 2. – С. 18–23.
18. КПИ. 1898–1904: Начало занятий в институте – материальная база и организационная структура. // Київський політехнічний інститут: веб-сайт. URL: <http://kpi.ua/ru/node/9858>(дата звернення: 03.01.2018)
19. Афанасьєва З. Б. Кабінет залізничного транспорту Київського комерційного інституту: навчальна діяльність та бібліотека. // Рукописна та книжкова спадщина України.– 2014. Вип. 18. – С. 242–251.

References

1. "Naukova shkola", web-sait Wikipedia [«Scientific school», websate Wikipedia]. [uk.wikipedia.org/wiki/ Наукова_школа](http://uk.wikipedia.org/wiki/Наукова_школа). Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/Наукова_школа [in Ukrainian].
2. Strelko, O.H. (2015). Stanovlennia ta rozvytok nauky pro zaliznychni stantsii ta vuzly [Appearing, formation and development of the science on railway stations and junctions]. *Doctor's thesis/Kyiv: DETUT* [in Ukrainian].
3. Lyovin, B. A. (2016). Chetyre yubileya MIIT[Four jubilees of the MIIT].*Transportnaya strategiya –XXI vek -Transport strategy - 21 century*, 33(2),8-15 [in Russian].
4. Husarov, A. Y. (2016). *Znamenitnye peterburgskie doma [Famous Petersburg houses]*. St-Petersburg: Tsentrpolymraf [in Russian].
5. Sokovich, V.A. (1908). *Katehizis po tehnichestkoy chasti sluzhbyi dvizheniya [Catechism on the technical part of the service movement]*.St- Petersburg: Izdanie K.L. Rikera [in Russian].
6. Zvonkov, V.V. (1949). Krupnyiy uchenyy sovetskogo transporta [Major scientist of Soviet transport]. *Zheleznodorozhnyiy transport - Railway transport*, 6, 64-65[in Russian] .
7. Sokovich, V.A., (1923). *Vagonnoe i parovoznoe hozyaystvo [Wagon and locomotive economy]*. Moscow: NKPS (C.B.S) [in Russian].
8. Retsenziya na knigu "Organizatsiya zheleznodorozhnyih perevozok" [Book review "Organization of rail transportation"]. (1926), *Transport i hozyaystvo -Transport and economy*,7, 77 [in Russian].
9. Koleshko, A.I. (1927), *Prakticheskoe rukovodstvo po kommercheskoy ekspluatatsii zheleznyih dorog [A practical guide to the commercial operation of railways. V.A Sokovich (Ed.)*. Moscow: Transpechat [in Russia].
10. Serebrenitsky, S.E. (1925). *Ekspluatatsiya podvizhnogo sostava zheleznyih dorog [Operation of rolling stock of railways]*. V.A.Sokovich (Ed.). Moscow: Transpechat [in Russian].

11. Sokovich, V.A., Poshivailo I.N., Granqvist V.V. and Kolesnikov N.P., (1941), *Organizatsiya dvizheniya na zheleznodorozhnom transporte: Uchebnik dlya vuzov zh/d transporta [The organization of movement on a railway transportation: the textbook for higher school of railway transport]*. V.A.Sokovich (Ed.), (Vols. 1-2), Moscow: Transzheldorizdat [in Russian].
12. Lyovin, B.A. (Eds.). (2002). *МИТ на рубеже веков [MIIT at the turn of the century]*. Moscow: МИТ [in Russian].
13. "Petrov Aleksandr Petrovych (uchenyiy)", web-sait Wikipedia [Petrov Aleksandr Petrovych (scientist), web site Wikipedia]. [ru.wikipedia.org/wiki/ Петров, Александр Петрович \(ученый\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Петров,_Александр_Петрович_(ученый)). Retrieved from: [https://ru.wikipedia.org/wiki/ Петров, Александр Петрович \(ученый\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Петров,_Александр_Петрович_(ученый)) [in Russian].
14. Sokovich, V.A., (1916). *Nashe zheleznodorozhnoe hozyaystvo [Our railway facilities]*. *Vestnik Ekaterininskoy zheleznoy dorogi – Messenger of the Ecatherine Railroad*, 435, 7-8 [in Russian].
15. Lyovin, B.A. (2015). *Nauchnyie shkolyi Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta putey soobscheniya: istoriya i sovremennost [Scientific schools of the Moscow State University of Communications: history and modernity]*, *Byulleten ob'edinennogo uchenogo soveta OAO «RZhD» - Bulletin of the unified scientific council of JSCo "Russian Railways"*, 2 (33), 8-19 [in Russian].
16. "Sokovych Yevhen Oleksandrovych", web-sait Wikipedia, ["Sokovych Yevhen Oleksandrovych", web site Wikipedia]. uk.wikipedia.org/wiki/Сокович,_Євген_Олександрович. Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сокович,_Євген_Олександрович [in Ukrainian].
17. Kudryavtsev, V.A., (1995). *Kuznitsa nauchnyih kadrov [Forge of scientific personnel]*. *Zheleznodorozhnyiy transport -Railway transport*, 2, 18–23 [in Russian].
18. Sait KPI "1898–1904: Nachalo zanyatiy v institute - materialnaya baza i organizatsionnaya struktura [Site KPI "1898-1904: Classes start at the institute - the material base and organizational structure"]". kpi.ua/en/node/9858. Retrieved from: <http://kpi.ua/en/node/9858> [in Russian].
19. Afanasyeva, Z.B., (2014). *Kabinet zaliznychnoho transportu Kyivskoho komertsiiinoho instytutu: navchalna diialnist ta biblioteka [Bureau of railway transport of Kyiv Commercial Institute: educational activity and library]*. *Rukopysna ta knyzhkova spadshchyna Ukrainy - Handwritten and book heritage of Ukraine*, 18, 242-251 [in Ukrainian].

Фесовец О. Р. Научная школа профессора В. А.Соковича (1874 – 1953) – предпосылки создания, формирование, развитие, современность

В статье дан обзор деятельности первого декана эксплуатационного факультета Московского института инженеров железнодорожного транспорта В.А.Соковича, как основателя отечественной научной школы «Организация железнодорожных перевозок». Проанализированы основополагающие для новой научной дисциплины публикации профессора, освещены теоретические направления поисков его выдающихся учеников и показано современное состояние вышеупомянутой научной школы.

Ключевые слова: научная школа, наука об организации железнодорожных перевозок, эксплуатация железнодорожного транспорта, ученики-последователи.

Fesovets O. The scientific school of Professor Volodymyr Sokovich (1874 - 1953) – the prerequisites for the creation, formation, development, modernity

The article gives an overview on the activities of the first dean of the operational faculty of the Moscow Institute of Railway Transport Engineers Volodymyr Sokovych, as the founder of the national scientific school "Organization of Railway Transportation" The fundamental publications for the new scientific discipline of the professor's publication are analyzed, the theoretical directions of searches for his outstanding students are covered and the present state of the above-mentioned scientific school is shown.

Keywords: scientific school, science about the organization of railway transport, operation of railway transport, disciples-followers.